

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ Замордоном

Тел. „Свобода“: BErger 4-0807 — Тел. У. Н. Союз: BErger 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ЕКЗИДНІ ГРУПИ В З.Д.А. ОРГАНІЗУЮТЬСЯ ДЛЯ ВИЗВОЛЬНОЇ ПРАЦІ

Нью Йорк, 10 квітня. — Тринадцять національних груп, яких представники перебувають в Америці заповніли записки національних різниць з минулого часу й об'єдналися для визвольного руху проти СРСР. Між ними є емігранти з

Альбанії, Болгарії, Чехословаччини, Естонії, Угорщини, Югославії, Литви, Польщі, Румунії, Росії й України. Серед провідних людей з еміграції згадані: Ференц Надь з Угорщини, д-р Юрій Дімітров з Болгарії, Григорій Гафенку з Румунії, Станіслав Міколайчик з Польщі. Представники груп за порозумінням з організацією Комон Коз, зійдуться в 11 квітні в Нью-Йорку і там проголосити заложення ліги визволення й федерації для звільнення їхніх земляків з-під союзу СРСР. Визвольний рух буде ведений різними екзильними радами, вже заснованими в Злучених Державках. Вони мають скласти спільну політику і програму праці, при чому мають старатися виключити історичні протиріччя і так довести до об'єднання. Емігранти мають зобов'язатися триваліше до спільної праці для визволення їхніх народів і недопускати до порушення спірних питань, доки не буде досягнута спільна ціль, тобто звільнення з-під союзу ворога.

ДИСКУСІЯ НАД ДОПОМОГОЮ ДЛЯ ФАРМЕРІВ

Вашингтон. — Програма для збільшення видатності фермерської продукції з одночасним зменшенням ціни продуктів для міського населення, переводиться різними засобами як прихильниками адміністрації, так і її противниками. У конгресовій комісії має початися переслухання знавців і свідків ще теперішнього тижня. Тому, що в засаді фермери мають далі діставати субсидії, йдеться про кошти такого плану. Одні знавці кажуть, що з федеральних фондів треба буде додати не більше як п'ять білльйонів, інші кажуть, що аж п'ятнадцять білльйонів річно. Председник Кравського Демократичного Комітету, сен. Дж. Гавард Мек Грат, впевняє, що користь буде для всіх, бо вже теперішня система допомоги збільшила американські приходи на тридцять білльйонів річно.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ОБОРОНИХ УСТАНОВ

Установи, які працюють для оборони країни, переходять децентралізацію, як це виявив Пол В. Гарві, президент підприємства Моторола, закладеного в Шикаго. Воно побудувало лабораторію в Фініксі, у стеїт Арізоні і там виробляє виряди для оборонних комунікацій, включаючи й апарати для телевізії. Тому, що всі комунікації є дуже важливі під час війни, їх захищаються до критичних матеріалів. Інші делкатні прилади мусять бути вироблювані в різних сторонах країни, щоб не наразити себе на повне знищення під час можливого нападу ворога. Про це говорив Гарві під час свого побуту в неділю в Нью-Йорку.

МЕЙОР ЕГГЕРС ПРИЗНАЄ ЗАСЛУГИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В БОРОТБІ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ ТА ВІРІТЬ В СКОРЕ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

ПІВТОРА ТИСЯЧІ ЛЮДЕЙ НА ІМПІЗАНТНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРНІЙ ІМПРЕЗІ В ДЖЕРЗІ СІТІ

Українська громада в Джерзі Сіті, а з нею і доколичні місцевості, пережили вчора один зі своїх найбільших культурних триумфів під час репрезентативного музично-танцювального фестивалю у великій залі місцевої Дікінсон Гайскул, вивисненій щирість місцевими і позамісцевими громадянами, українцями і американцями. Одною з атракцій імпрези був виступ мейора міста, Мр. Френка Еггера, що його разом з п'ятьма комісарами представив зібранню адв. Марсел Вагнер. Містер Еггерс, на початку промови ствердив своє велике вдовілля з приязності на цій культурній імпрезі, яку він вважає одним з кращих виявів нашого американського життя, зложеного з найкращих культурних досягнень різних національностей кожної зокрема і всіх разом. Мейор знає яку ціль має ця імпреза: показати прекрасну українську культуру та зібраними з цієї нагоди фондами допомогти знедоленій українській нації в Європі. Він знає, чому ці українці покинули рідну країну і чому вони не хочуть до неї вертатися, бо він знає який великий вклад дали українці та які великі жертви вони зложили в боротьбі проти тоталітарних ворогів людства. Під час війни вони були в перших лініях боротьби проти нацистів і сьогодні вони знову є в першій лінії боротьби проти злочинного большевизму, яку вони перші зачали вже три десятиріччя тому. Мейор Еггерс, як і весь американський народ знає, що українці не є вільні і він вважає нашим загально-американським обов'язком допомогти їм. Він теж вірить, що Україна і український народ вже скоро будуть вільні. Градуляціями українській громаді за цю прекрасну імпрезу мейор Еггерс закінчив цей свій знаменний виступ, що його тисячна публіка часто переривала грімкими оплесками. Після свого виступу мейор Еггерс знову зайняв своє місце на залі та залишився на ньому аж до кінця імпрези, не скриваючи свого великого вдовілля та признання за неї.

Mayor Frank H. Eggers

Виступ С. Шумейки. Імпреза почалася американським гімном, що його відспівали злучені хори американсько-української молоді з Джерзі Сіті і Нью-Йорку, доповнені поодинокими співаками з Байону, Нью-Йорку та Елізабет. Вже сама поява на сцені кількох десятків молодих людей в прекрасних українських національних одягах робила незабутнє враження, як на саму українську так і численну американську публіку. Голова Українського Конгресового Комітету і редактор „Юкрейніан Віклі“, Степан Шумейко, коротко промовою в англійській мові з'ясував генезу та ціль таких українських культурних виступів, що мають їм мені збагатити най-

кращим українським зразком загально-американську культуру, додати до взаємного розуміння і до порозуміння між поодинокими етнічними групами, а тим самим допомогти і до взаємного порозуміння всіх народів та націй. Бесідник зокрема звернув увагу на факт, що цю імпрезу практично влаштувала і виконує американсько-українська молодь, яка цю культурну спадщину перебрала від своїх батьків, цих простих трудивників, що їх колись лиха доля заставила йти шукати щастя в світі та які знайшли його в цій благословенній, бо вільній Америці. Згадавши ще коротко про розвиток організаційного життя американсько-української молоді та її дотеперішні успіхи і досягнення, бесідник закінчив свій виступ признанням та подякою місцевій українській громаді за цю імпрезанту імпрезу.

Д-р Л. Мишуга про англосаксонських зведичників української культури. Одиноком українським бесідником під час програми був д-р Лука Мишуга. Нав'язуючи до недавньої події в Нью-Йорку, коли то голандська група вчисто відзначила річницю американця Вашингтона Ірвінга за його прислужу голандській культурі на американській землі 114 років тому (Вашингтон Ірвінг заложив тоді перше американське товариство для плекання голандської культури, звичаїв тощо), бесідник звернув увагу на американців, ентузіастів української культури, як проф. Кларенс Меннінг, проф. Симсон, покійний Персивал Конді, Вільям Чемберлін, Дж. Фредериксон, Лайфсей, д-р Гонтер та інші. Усіх цих англосакських зведичників і трудивників української культури не здобуто ані багатствами, ані пишними палацями чи кабінетами українських дипломатів, ані величавими прийняттями.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ 10,000 УКРАЇНСЬКИХ УЧАСНИКІВ В МАНІФЕСТАЦІІ В НЬО ЙОРКУ

Нью Йорк, 11 квітня. — Вчора в місцевому Українському Демократичному Клубі відбулося зібрання представників українських організацій і товариств митрополітальної округи Нью-Йорку і Нью-Джерзі, скликане Ініціативним Комітетом для підготовки організації української участі в великій проти-большевицькій маніфестації, що відбудеться з нагоди „Дня Львівщини“ в Нью-Йорку, в дні 30. квітня. В зборах, що ними проводив голова створеного з ініціативи американсько-українських ветеранів Ініціативного Комітету, Володимир Вакад, взяло участь о-коло 50 представників, обговорюючи подробиці організації української участі в цій важливій імпрезі. Загальну кількість українців, що візьмуть в маніфестації участь, передбачується на приблизно десять тисяч.

ані медалями української держави, від імені якої найзапекліший большевицький ворог України роздає таким, як і ми, зброю українського народу. Цих планів української культури серед англосаксів здобула сама українська культура своїми високими цінностями, своїми ідеями та своїм всею людським значенням. Зразок цієї культури презентується теж і на цій прикрашеній по обох боках американським і українським прапорами сцені. Бо тільки під цими прапорами волі і правди культура може розвиватися і процвітати, бо тільки під ними вільно можуть жити і творити люди. Одним з цих проявів української культури, що здобувають світ та промовляють в ньому шлях української правди, є незрівняна українська пісня, що й є осередком цього культурного фестивалю.

ТРИУМФ УКРАЇНСЬКИХ ПІСНІ І ТАНЦЮ

Артистичну частину програми вивиснили виступи злучених хорів і солістів, а кульмінаційною точкою програми була опера „Нічниця“ „Вечерниці“. Хор напочатку відспівав Шевченка-Гайворонського „Учїтєся“ зі сопрано-ним солом Сузанни Сиротюк та Недільського „Засяло сонце“. Обидві пісні були виконані з найбільшою дбайливістю в усіх нюансах і їх мелодії, як і виконання могли принести тільки честь українській культурі та признання виконавцям. Зокрема треба підкреслити високу співочу культуру самого хору, з ідеально зрівноваженими голосами. Невтаємничене було б важко повірити, що це співає хор аматарів, а не професійний. Хором в обох піснях провадив диригент місцевого Хору ім. Лисенка, Євген Крук.

Солістами в програмі були сопран Аїна Тростянецька-Гейнес та баритон Осип Стецюра. П-ні Гейнес, передаючи співачка Нью-Джерзі Опера Компані та Бостон Опера Компані, чудовим молодим і знаменитим вишколеним та оп-

(Докінчення на стор. 4-тій).

ТИСЯЧІ УКРАЇНЦІВ В НІМЕЧЧИНІ ДЕМОНСТРУЮТЬ ПРОТИ СОВЕТСЬКОЇ НЕВОЛІ

Франкфурт, Німеччина, 11. квітня. — Вчора в місті Мюнхені відбулася імпрезанту проти-большевицька маніфестація українських і балтійських скитальників, що закінчилася демонстративним походом вулицями міста до будинку місцевої совєтської місії та інтервенцією американської поліції, що танками і слізними бомбами розганяла демонстрантів. Демонстрація була влаштована на Зенітспляц в Мюнхені та старанням „Ліги Українських Політичних В'язнів“, „Анти-большевицьким Бльоком Народів (АБН) та „Анти-большевицькою Лігою Народів“ (АЛОН), і в ній взяло участь приблизно 10,000 осіб, переважно українців і балтійців. Згадані організації були одержали від американських окупційних властей дозвіл на зібрання та релігійні відправи. Проте, під час зібрання виголошено промови і тоді сформувалася похід та почав йти вулицями в напрямку будинку совєтської місії. Демонстранти несли таблиці і транспаренти з проти-большевицькими гаслами та головне засуджуючи совєтський терор і народоубивство, переслідування релігії і національних груп, а також со-ветське поневолення. Під час походу, демонстранти „потурбували“ кількох місцевих німецьких комуністів. Німецька поліція намагалася заступити демонстрантам дорогу, але у висліді не поліція демонстрантів, тільки демонстранти поліцію розігнали. Тоді заалармовано американську поліцію, що виїхала назустріч демонстрантам з одним батальйоном війська та сімома легкими танками, з яких створено барикаду на вулиці, по якій відбувався похід. Але демонстранти не послуухали теж закликів американської поліції, а сімох українських козаків на конях та в традиційних козацьких одягах безуспішно намагалися проломити американську барикаду. Тоді американці почали розганяти демонстрантів слізними бомбами, а інші американські військові і поліційні відділи обставили будинок совєтської місії, в околиці якого багатьом демонстрантам пощастило пробитися. Як виявилось, самі большевики втекли з будинку як тільки почалася демонстрація. Крім походу на совєтську місію, демонстранти намагалися теж дістатися до головної квартири місцевих німецьких комуністів. Командант американських відділів, що зупиняли демонстрацію, майор Вудров С. Нелсон, заявив, що йому не відомо, як до цієї демонстрації дійшло, але як перша група українців зустрілася з американськими войками, які заступали їй дорогу, тоді прийшло до „чинних непорозумін“. Поза двома легкими пораненнями від слізних бомб, обійшлося без будьяких інших випадків. Одна українка була придержана, але її негайно звільнили. Американська преса подала вістку про демонстрацію на перших шпальтах як про одну з найважливіших подій дня. Н. Й. Таймс оцінює кількість українських демонстрантів на 2,500, тоді як Геральд Трибюн говорить про 10,000.

АТЛІ ОБВИНУВАЧУЄ КРЕМЛЬ ЗА ПОДІЛ СВІТУ І ТИРАНІЮ.

Лондон, 11 квітня. — Бриганський прем'єр Клеменс Атлі, виступаючи з промовою в Гласгоу, заявив, що всю вину за теперішній поділ світу на два ворожі табори поносять виключно „володарі в Кремлі“, стверджуючи рівночасно, що єдності народів не можна буде досягнути, як довго Кремль не відступить від своєї „імперіалістичної ідеології“. Говорячи про різницю між європейським соціалізмом і большевизмом, прем'єр Атлі заявив, що зі соціалістичної точки зору большевизм є правим екстремізмом та найбільшою тираниєю, яку досі занотувала людська історія.

ЗАПОВІДАЮТЬ РОЗКОЛІ МІЖ ПОЛЬСЬКИМИ БОЛЬШЕВИКАМИ.

Берлін, 11 квітня. — Тут з поінформованих відповідальних джерел стверджують серйозну кризу між самими польськими комуністами на тему відношення до Москви та заповідати можливість розколу та наслідками, подібними до бунту Тіта в Югославії, або масової чистки відповідальних комуністичних провідників в Болгарії. Причиною цього вважається факт, що міністер праці Гільєр Мінь, пішов слідами свого попередника, Владислава Гомулки, та почав здійснювати свої власні плани відбудови країни, не слухаючи наказів Москви, головне щодо радикальної колективізації сільського господарства в країні.

ТІТО ПРОТИ СХОДУ І ЗАХОДУ.

Белград, 11 квітня. — Минулої суботи югославський прем'єр, маршал Тіто, виступив з промовою на третьому з'їзді „народного фронту“, заявляючи, що „жодне залучення ані зі Сходу ані зі Заходу не заставит нас відступити від принципів вірних визнавань марксизму-ленінізму, та повернути з нашого шляху до соціалізму“. Тим самим Тіто хотів підкреслити свою незалежність від керівного Московського Комінфору, як і від західних демократій.

НІМЦІ КРИТИКУЮТЬ ЗАХІДНИЙ ОКУПАЦІЙНИЙ СТАТУТ.

Берлін, 11 квітня. — Негайно після пропозиції німцям західного проєкту окупаційного статуту, в рамках якого мала б бути створена західно-німецька федеративна держава аж до остаточного закінчення мирового договору, німці почали гостру критику того статуту, головне щодо його постанов в справі контролю за кордонною торгівлю та обмеження наукових дослідів. Німецька критика твердить, що західні союзники встановили ці обмеження тому, що бояться німецької конкуренції в тих ділянках.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 87-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second-Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Ha рік	\$7.00	One year	\$7.00
Ha рік	\$3.75	Six months	\$3.75
Ha рік	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Закордоні:			
Ha рік	\$10.00	One year	\$10.00
Ha рік	\$5.25	Six months	\$5.25
Ha рік	\$2.75	Three months	\$2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АНГЛІЙЦІ ПОЗА АНГЛІЮ

Злучені Держави належать до країн, у яких говорять англійською мовою. Наявний тут жеж англосакський культурний і політичний вплив. Проте Англія, не зважаючи на таке зближення чи посвоячення, коли висилася до Америки своїх представників на дипломатичні становища, чи емісарів в якійсь важливих справах, добирас звичайно таких людей, що знають усі розбіжності та тонкості американського життя і американської вдачі та вміють говорити з великим тактом в переконливий для американців спосіб. Прикладом такого талановитого представника Англії являється Вінстон Черчилль. Як кажуть, він завжди вміє „продати свій товар“ Америці. Але не менш зручним дипломатом являється і теперішній британський міністр закордонних справ Бевин.

Черчилль і Бевин походять з цілком інших середовищ. Один зв'язаний з аристократією, другий з робітництвом. Обидва належать до поборюючих себе двох різних політичних партій. Але це так в Англії, в Америці вони обидва — це один голос. Тут у них обидвох тільки Англія на приміті й ніщо інше! Ніяка особиста і партійна ривалізація чи боротьба тут для них не існує. Тут є тільки — інтерес Англії. Її оборонити і представити в якнайліпшому світлі — це завдання їхнього серця і розуму. Згідно з тим високим завданням вони поведуться тут достойно й діють як одна рука. „Я не можу“ — казав Бевин усміхаючись під час промови на обіді Кравцова Пресового Клубу — „стерпіти, як поза Англією критикують навіть Черчилля, ні він не може знести, як критикують мене“.

Можна собі легко уявити, як сміялись журналісти, слухаючи тих слів Бевина і пригадуючи собі, як Черчилль безпощадно критикує Бевина в британському парламенті й як гостро критикував Бевин Черчилля, як він був при владі. Та це було на рідній землі... Зате перед світом, навіть у такій їм близькій країні як Америка, вони обидва стоять як мур і не мають ні охоти, часу і потреби кому-небудь нагадувати про свою боротьбу за владу, про свої хатні непорозуміння. Вони теж не можуть знести, як чужі говорять з них критикують! А це тому, що обидва справжні патріоти, обидва довіряють собі й знають, що як в одного, так і в другого — не зважаючи на це, що їх ділить — бється одне й те саме серце, повне любови до своєї батьківщини. Черчилль у своїй промові доказував, що світ без Англії прямо обійтись не може, коли тільки зважить, яку вірну службу вона століттями сповняла, торуючи шлях людській свободі й поступові. Бевин доповняв це й доказує, як Англія століттями охороняла Європу, щоб вона ціла не попала в руки одного тирана-диктатора, та як тепер навіть сама мусить стати „європейською“, щоб врятувати свободу Європи. Бевин навіть не боявся назвати себе британським „націоналістом“, визнаючи, що бути націоналістом це природне явище. Тільки додав, що він поза Англією є „більш націоналістичним“, як є ним на рідній землі...

Навели ми ці речі в тому переконанні, що може дещо з цього буде наукою і для тих українців, що їм приходить бути в чужих країнах, зокрема в Англії й там заступати український нарід. Перебуваючи в Англії вони повинні старатися пізнати цю тайну, чому цей малий острів так довго відіграв першу роль у світі й тепер не дає себе задати з престолу. Ми, в Америці, обороняли десятиками літ українське ім'я та українську справу і вже дещо привчилися, як треба цю оборону вести в країнах англосакської культури й як треба поводитись, щоб того роду праця мала успіх. Хто з українців хоче там помагати українській визвольній справі хай пам'ятає, що не тільки Черчилль чи Бевин мусять гамувати на чужині свої партійні пристрасті ради добра своєї країни. Теж і українцям треба так поводитись!

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОВДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

Він з радістю записав мою домашню адресу на маленькому клаптику газетного паперу і запхнув його в свою кишеню.

— Наш святий обов'язок — допомагати один одному. Ось дивись, — показуючи на напис, сказав він, — скільки в цих небагатьох словах міститься страждання, жайів і проклять усіх цій банді узурпаторів.

Мені здалося, що це — промова. Я урвав його і сказав:

— Негаразд, Напаїді, лятайся. Цим ви нікому не допоможете, а собі нашкодите. Він глумив на мене, замовк

і почав знову кашляти. Потім несподівано сказав:

— Не бійтесь мене. В нашій країні воля, слова можливі тільки в тюрмах та... в убіральных, якщо і в цих місцях за вами не доглядають сексоты. Поруч похаживають, в купігно, можна знайти чудові крупинки народної мудрости і влучних означень.

Він почав уголос перечитувати всі написи.

— Так, це сильно сказано: „Закоханий не сумий, виходячий — не втішайся“. Очевидно цей вислів хтось написав, побувавши десь... А ось є ще й такі, яких ви, напевно, не чули:

ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ

3 привиду появи книжки "Ukrainian Resistance"

Як уже відомо з коротких повідомлень та з рекламних оголошень, в останньому часі появилася видана в англійській мові Українським Конгресовим Комітетом історія українського визвольного руху новітніх часів (UKRAINIAN RESISTANCE, The Story of the Ukrainian Liberation Movement in Modern Times, published by Ukrainian Congress Committee of America, New York, 1949). Ця книжка в короткій, майже енциклопедичній формі подає генезу, розвиток та акцію українського визвольного руху між двома світовими війнами, зокрема під час та після другої світової війни, попередивши їх такими ж короткими інформаціями насамперед про Україну, українську історію і культурні досягнення та про українську проблему в геополітичному аспекті. Заголовки поодиноких розділів книжки та подані в підзаголовках дальші висвітлення говорять про її зміст:

1. Україна. Географічне положення країни; Територія і нарід; Економічні ресурси, історичний розвиток та аспірації; Культурні досягнення.

2. Українська проблема. Проблема України, її територія і нарід як факторів міжнародного миру; Важливість геополітичного положення української території та потенційної сили українського наріду. Україна предметом двох світових воєн. Українська боротьба за волю міжнародною проблемою. Україна — ключем тривалого миру або постійних воєн в Європі.

3. Український визвольний рух. Генеза українського визвольного руху; Міжнародні наслідки поневолення України Росією та браку розуміння української боротьби за незалежність; Створення та упадок самостійної і демократичної Української Народної Республіки після першої світової війни. Зародок другої світової війни в упадку української держави.

4. Між двома світовими війнами. Українська підпілля по упадку незалежної Української Держави після першої світової війни; Початки, організація і кристалізація та різні фази розвитку українського визвольного руху. Жертви української визвольної боротьби; Українські революційні організації і центри українського визвольного руху.

5. Український націоналізм. Політично-ідеологічний характер українського націоналізму; Український націоналізм — виразником українського визвольного руху а не політичної і соціальної систем.

6. Українці перші почали боротьбу проти гітлерівської агресії. Події в Чехословаччині в рр. 1938 і 1939 та доля укра-

їнської території в ній; Українці єдиним народом, що борозь проти німецько-мадярської інвазії на Карпатську Україну в Чехословаччині.

7. На руїнах Польщі. Україна предметом торгів в договорі між Гітлером і Сталіном; Німецько-совєтська інвазія на Польщу та початок другої світової війни; Політична короткозорість поляків причиною їхнього упадку; Український визвольний рух в новій обстановці; Початки нацистсько-совєтської співпраці в поборюванні українського визвольного руху; Шкідливі наслідки нерішучості західних демократій щодо українців та їх боротьби за волю.

8. Внутрішні переміни. Розкол в Організації Українських Націоналістів; Бандерівці і мелниківці; Непорозуміння між людьми, але єдність ідей; Навстріч новим подіям.

9. Нова надія в нових обставинах. Вибух другої світової війни збільшує українські надії на визволення; Поневолення зроджує бажання війни; Переконання українців, що „гірше не може бути“. Обіцянки нацистів і більшовиків; Тактичне злізнення совєтського невільництва. Українці розраховують тільки на себе самих.

10. Нова фаза української боротьби за волю. Совєтський відступ та масові вбивства українців росіянами. Українці відмовляються боротися за совєтську тиранию. Індиферентне ставлення українців до німецьких „визволників“; Вороже наставлення населення проти більшовизму та незнання німецьких методів одної з причин перших німецьких перемог в Україні; Мала увага німецької армії до місцевого населення.

11. Політика нацистів в Україні. Україна в німецьких планах і комбінаціях та відношення українців; Націстське „цивільне управління“; Поділ української території; „12 інструкцій для німців на Сході“. Націсти користуються совєтськими методами; Тотальне нищення культурних і матеріальних досягнень українського народу; Переслідування релігії і церкви в Україні; Примусові вивози на каторжні роботи до Райху; Безприкладні переслідування, терор та народоубивство.

12. Підготовка збройної боротьби. Українці пізнають „визвольників“; Спонтанна і організована стаді української боротьби проти німців; Творення українського підпілля; „Лісові діти“; Українські саботажні німецької воєнної машини; Українці в німецькій службі агентами українського визвольного руху; Проголошення української державності у Львові в 1941 р. та його наслідки; Совєтські агенти допомагають німцям винищувати українських патріотів; Політична, організаційна і матеріальна підготовка боротьби проти нацистів.

13. Українська Повстанська Армія. Характер Української Повстанської Армії; Початки УПА; „Поліська Січ“, Бандерівці і „Оборона України“; Збройна сила українського наріду; Присяга воїнів УПА; Організаційні форми і поділ УПА; Сила УПА, її цілі та можливості для Заходу.

14. Початки збройної боротьби УПА. Боротьба на два фронти; Боротьба поширяється; Українсько-польська трагедія; Гітлерівський генерал та його штаб жертвою куль УПА; Перші явні збройні виступи УПА проти німецької армії.

15. Проти-німецька боротьба в повному розгарі. Поступове скріплення УПА та поширення її дій; Організація українського управління на звільнених від ворога територіях; Пропагандивні успіхи УПА серед інших поневолених народів; Жиди в УПА; Політичний характер української боротьби; Конференція поневолених нацистами і більшовиками народів; Німецький терор лютує; Українська боротьба на життя або смерть; Дальші успіхи УПА; Пропагандивна війна; Боротьба на два фронти; Сумерк німецької сили в Україні; Поворот росіянів; Польща — третій фронт для українців.

16. Дивізія „Галичина“. Причини і цілі організації Української Дивізії в німецькій армії; Українці хочуть дістати зброю до рук; Німецькі запевнення і українські плани; Роль української підпілля; Дивізія в боротьбі проти більшовиків; Перехід на бік західних союзників; Польський міністр про Українську Дивізію.

17. Політичні форми української боротьби. Не сліпий бунт, але планова боротьба; Українська політична активність під час німецької окупації. Спроби легальної організації українського самоуправління; Політичне підпілля; Все-Українська Національна Рада та Українська Головна Визвольна Рада.

18. Перед німецькою поразкою на Сході. Ріпальський 1944 рік. Відступ німців і поворот більшовиків; Український визвольний рух перед новими завданнями; УПА в боротьбі проти нового нацизму; Капітуляція Німеччини; Прокляття головнокомандуючого УПА.

19. Україна після другої світової війни. Поворот більшовиків до „партійної лінії“. Совєтське відношення до України після війни; Фіктивна незалежність України та її значення; Тотальна „чистка“; Українська боротьба за визволення продовжується.

20. Україна за залізною занавесою. Великі втрати України та її наріду в боротьбі проти нацизму і більшовизму; Совєтське „визволення“ на місці німецького; Причини совєтської залізної занавіси перед Україною; Закордонний кореспондент про положення в Україні та українську боротьбу і совєтські репресії.

21. Війна закінчилася — боротьба триває. Український нарід продовжує тотальну війну проти совєтського нацизму; Спонтанний і організований характер боротьби; УПА та її політичне підпілля; Військові і політичні цілі боротьби; Надії всіх поневолених Совєтами народів зв'язані з українською боротьбою; Совєтська армія під впливом УПА; УПА розриває залізну занавісу; Українці в першій лінії боротьби Заходу проти совєтського тоталітаризму і імперіалізму.

22. Українська політична іміграція.

23. Українська Національна Рада.

Цей короткий зміст книжки, поданий в заголовках і підзаголовках кожного розділу, го-

МІСІЯ БУДЕНЦА

Луїс Буденц, колишній управляючий редактор комуністичного щоденника „Дейлі Воркер“, якому надовго служив закордонним і домашнім більшовицьким диктаторам, залишив членство в Комуністичній партії, прийняв католицьку віру, оприлюднив в газетах віршини такого кроку, а теж видав книжку з вилами комуністичних цілей і метод. Правдоподібно він розповів про комуністичні затії теж і Федеральному Бюроу Інвестицій негідно після залишення свого становища в комуністичній ерархії, чим поміг департаменту справедливості зібрати матеріали, потрібні для акту обвинувачення, зверненого проти цілої комуністичної верхови. Він тепер став теж чи головним актором у цій небуденній драмі й панорамі, яка розвивається в Нью Йорку за судовий розправі проти 11 комуністичних провідників, а за якою крється незмірна трагедія всього людства. Те, що сцена для драми устала в Нью Йоркському федеральному суді при Фолі Сквер, в нічому не зменшує її всесвітнього значення.

Упродовж дев'яти днів публікації слідила за кожним рухом Буденца, що виступав на цій розправі як свідок, і за кожним його новим відкриттям не тільки судові стенографи записували кожне його слово,

але й газетні кореспонденти розбирали критично його поведінку при кожній нагоді. З часописних звітів можна доволі ясно зрозуміти роль Буденца і його наміри. Можна теж ясно пізнати характер Буденца як людини й громадянина. Перших чотири дні знавав Буденц як свідок урядових, других п'ять днів відповідав на перехресні питання о оборони. В одній і другій ролі Буденц був однаковий: спокійний, певний себе, ширий, без претензій на сенсацію. Він не дався збити з пантелику оброщам, які на всі боки шарпали його душу. Де було почуття вини по його стороні, він не затаював її, а признавався.

Не було теж в його словах огірчення до „своєї колишньої „товаришів“, які тепер намагались представити його не тільки як зрадника комуністичної „ідеї“, але ще й як безхарактерного чоловіка, лакогого на гроші чи на інше добро. Перебути дев'ять днів серед такого оточення і бути виставленим на напасти цілої громади справних адвокатів, які на зразок комуністичних диктаторів найневиннішу людину вміють представити в очах публіки як понижку людства і злочинця — це справжня сила, фізична й духовна. Буденц усе те перебув і не заломився. Він

ворить про саму книжку. Ясно, що відносно обмежена величина книжки та її цілі не дозволяла на основне обговорення та навісвітлення всіх фактів української визвольної боротьби новітніх часів. Проте, книжка безсумнівно має загальний образ того гігантського, героїчного змагу, що його коштом найбільших жертв веде український нарід проти своїх ворогів за своє визволення, що є рівночасно справою тривкого миру в світі. Вона з одного боку виказує ту могутню силу України та українського наріду в минулому, сучасному і в потенції та її значення для політичної рівноваги і здобуття та закріплення миру. Вона виказує — як це, сказав в одному підзаголовку, — що Україна може бути, ключем або до тривкого миру, або до постійних воєн в Європі, як це було досі. З другого боку, тенденцією книжки є вказати ці безсумнівні шкоди для світового миру, що поствали в наслідок поневолення України та браку належного розуміння української проблеми на Заході. Як йдеться про самі українські справи, в книжці помітна безпартійність і об'єктивність як в реєстрації фактичних подій, так і в їх навісвітленні.

Вартість цієї книжки та її актуальність для української справи на міжнародному терені взагалі, а в англо-сакському світі зокрема, є безсумнівна. Виданням цієї книжки Український Конгресовий Комітет запобіг великій прогалині та зробив велику прислугу українській визвольній справі, а тим самим і справді тривкого миру в світі. Український загаль дасть свій вклад в цю справу, як допоможе матеріально і технічно цю книжку якнайбільше поширити.

— У совєтських громадян, на тому самому місці, де колись у них було сумління, тепер росте чортолох! — заговорила нова особа з протилежного кутка, а якщо ви, товаришу, і принесли його сюди, то вам доведеться розніяти його на дрібну монету, — не забувайте цього!

Хтось ще пустив дотеп і вилаявся.

Камера засміялась.

— Я теж колись не курив. Та коли життя дало шлімпу, довелось підтримувати себе курінням. Через тижень-два, громадянино, коли ГПУ міцно наступить вам на хвіст, ви станете першим — курієм. Без курева в тюрмі неможливо бути; за табак у нас віддають „лайку“, вбрання шевітотове, чоботи, все — до сумління й чистоти включно, якщо ви не втратили їх ще на „волі“.

— У вас, громадянино, мір-куючи з усього, справа не зовсім безнадійна. Термін вам уже приготовлено: від шости місяців до вічного перебування на Зодіаці. А цим „півнем“, який вам кукукував у „предварилці“, ГПУ хотіло вас трохи розвеселити, хе-хе-хе. А про деталі дізнатесь у свого слідчого... А тим часом, авансом, позичте табачку.

Я відповів, що не курю. Він вилаявся, махнув рукою і до-дав:

— Я теж колись не курив. Та коли життя дало шлімпу, довелось підтримувати себе курінням. Через тижень-два, громадянино, коли ГПУ міцно наступить вам на хвіст, ви станете першим — курієм. Без курева в тюрмі неможливо бути; за табак у нас віддають „лайку“, вбрання шевітотове, чоботи, все — до сумління й чистоти включно, якщо ви не втратили їх ще на „во-лі“.

Камера засміялась.

(Дальше буде).

В. Петренко.

УКРАЇНЦІ Й МОСКАЛІ

1) ФОРМАЦІЯ ДВОХ НАЦІЙ.

Про формуцію української і московської націй ще й досі панує неясність, а навіть плутанина, яку поширювали й досі поширюють московські учені, розуміється, у своїх політичних і асиміляційних інтересах. Тимто цьому питанню варто присвятити більше уваги.

I.

У своїх завданнях про формуцію української нації, користуватимемося головно цінною і солідною студією проф. В. Щербаківського на цю тему.)

Почнемо від прапредків українців — **антів**, яких ім'я з'явилось мабуть уже в III ст. по Р. Хр. Цікавих про це раніших прапредків нашого народу, себто про **скитів** і **сарматів** та про **готів**, що мали певний вплив на формуцію українців, відсилаємо до книги проф. В. Щербаківського. Візантійський історик Прокопій пише, що анти заселяли простори від Озійського моря до Дністра й навіть до нижнього Дунаю. Під цим ім'ям об'єднувались хліборобські племена як колись під назвою скитів і сарматів. Вони колонізували степи аж до Чорного моря і робили часті напади на візантійську імперію. Прокопій каже, що анти балакали слов'янською мовою. М. Грушевський вважає їх за Русь V—VIII ст.

Для нас важко те, підкреслює проф. В. Щербаківський, що анти говорили слов'янською мовою і жили на просторах між Дністром і Доном. А це показує, що в VI—VII ст. на Україні панувала слов'янська мова і вона мусіла вже тоді стати й українською мовою, бо ці племена залишилися і до наших часів, а їхня мова була мовою наших жидок, щедрих, веснянок та інших обрядових пісень — весільних, обжинкових, купальських і т. п., які дійшли до нас від тих часів у незмінному майже вигляді.

В VIII ст. імя антів зникає і на його місце з'являється декілька нових племінних назв, які мають вже чисто українську форму. Можна думати, каже проф. В. Щербаківський, що імя **антів** покриває собою багато інших українських племен, які тоді існували, але це ввійшли в грецькі джерела. Слід ще зауважити, що К. Порфірогенет, аж у X ст. перераховує українські племена і коли він не написав би своєї праці, ми не знайшли би у грецьких джерелах ніякої згадки про наші племена крім може імені Русь.

Нашим племенам довелося багато терпіти від постійних набігів різних номадів, спершу від набігів хозарів, а відтак юмандських орд угрів і печенігів.

Український літопис уже не згадує про антів так, як їх зовсім не було, але натомість говорить про **дубів**, **поляни**, **деревляни**, **уличів** і т. п.

В IX ст. по Р. Хр. вперше з'являються в історичних джерелах звістки про Русь. Вперше нуте цю назву Лаврентієвський список нашого літопису (роки 825 і 859). Про Русь і слов'ян дають нам матеріяли теж грецькі джерела X ст. (Констант Порфірогенет) і арабські джерела з першої половини X ст. (Словник Ібн Якута, Аль-Масуді).

Як наші літописці так і чужинці розрізняють назви слов'ян і Русі. Перша назва була старша. Пізніше означення Русь мало державне значення. Поступово назва Русь поширилась на всі племена, у яких

князями були варяги. Різні племена на Русі як поляни, деревляни, новгородці, полочани, дреговичі, сіверці, гужани, волиняки мали одну спільну мову „слов'янськ языкъ". Київ був столицею полян і одночасно центром і столицею Русі. Тимто й поляни пізніше стали зватися Русью.

Теперішню українську територію на Русі займали поляни, деревляни, сіверці, бужани й волиняни. На теперішніх білоруських землях жили дреговичі а далі на північ жили новгородці (в Новгороді Великому) і полочани (в Полоцьку). Мова тогочасних наших племен збереглась в наших колядках і веснянках.

В IX ст. заняли південну Україну, себто наші степи, печеніги. Уличі і тиверці подалися через те на північ до волинян, деревлян і інших племен, в них асимілювались і стратили свою племінну назву. Однак своєю племінною назвою залишилися на своїх місцях. Вони були рештками тих старих (неолітичних) хліборобів, яким ліси дозволяли вдержати свою територію проти натиску номадів. І вони вдержалися на своїх місцях і в історичні часи, зберігаючи до наших часів свої традиції, правдані властивості й особливості, які так одрізняють український наріз від його північно-східних сусідів, себто від москалів.

Так Україна зі своїми племенами — полянами, деревлянами, сіверянами, бужанами й волинянами вступила в історичну добу свого життя. Ми далі бачимо, що в IX або в X ст. Україна починає приймати об'єднану назву Русь, дякуючи своїм князям — варягам, але окремі племена ще зберігають свою назву, так як тепер напр. в Карпатах наші племена зберегли за собою старі назви гуцулів, бойків і лемків. Знаємо наразі, що з XII ст. для нашої території починає вживатися нове імя „Україна", яке ступнево стало витіснити назву „Русь". Таким чином у київській добі нашої історії остаточно сформувалася українська нація.

Тут, каже проф. В. Щербаківський, слід відповісти на деякі питання, які виставляють наші противники, що відмовляють нам у праві на існування, та деякі українські вчені, що йдуть за московськими вченими.

Противники наші кажуть: В київській добі нашої історії, себто в IX—XIII ст., на Україні не було ніяких українців, а тільки руси, що займають теперішню Московщину. Зпочатку була праруська мова, якою говорило праруське племя і яке опісля поділилося на три галузі: малоруську, білоруську й великоруську. З другого боку деякі українські вчені за московським істориком Ловайським, піддержують його тезу: „Русь, що заснувала руську державу була не тільки племя тубільче, але і слов'янське, а варяги були чужоземці — нормани.

На це дає проф. В. Щербаківський таку відповідь:

„Наш літопис ніде не згадує жадного місцевого племена з назвою Русь і каже, що поляни тільки тепер (себто коли варяги оснували руську державу — В. П.) стали зватися Русью, і що імя Русь є імя варягів. Грецькі і арабські джерела розрізняють як назви „Русь" і „Слов'яни" так і поняття, які означають ці назви. Наш вчений академік Ст. Смаль-Стоцький ясно і категорично довів, що ніякої праруської мови, як це твердив

Святкування 75-літнього ювілею Наукового Товариства ім. Шевченка

(Комунікат Американського Відділу НТШ)

Американський Відділ НТШ закликає громади американських українців в Злучених Державах та в Канаді йти за прикладом Нью Йорку, Дітройту, Ньюарку та інших американських громад і святкувати 75-літній Ювілей Наукового Товариства ім. Шевченка окремими святковими обходами впродовж ювілейного 1949 року. Святкування ювілею НТШ це віддання пошани корифеям українського духа, що жертвою своєї праці та свого здоров'я перебудували в останніх 75 літах український наріз з етнічної мови в державну націю нашого покоління. Немає в Україні культурної установи, що своїм значенням могла б рівнятися з Науковим Товариством ім. Шевченка.

Наукове Товариство ім. Шевченка це праця трьох поколінь великанів духа, як Володимира Антоновича, Дмитра Багалія, Івана Франка, Михайла Грушевського, Павла Житецького, Олександра Кониського, Степана С. Стоцького, Івана Верхратського, Івана Пулюя, Івана Горбачевського, Хведора Вовка, Івана Раковського; це також праця Миколи Лисенка, Юрія Федьковича, Олександра Барвінського, Юліана Романчука та кількох десятків других найвишараніших українців 19-го та першої половини 20-го століття, всіх членів НТШ.

Це члени НТШ у львівській частині розбудували новачку українську культуру та своїми науковими працями впровадили український наріз в круг культурних народів світа. Хто циніть вище духа нації понад його межі, той не може відмовитися від святкування діамантового ювілею НТШ. Практично цілі тих обходів зібрати Ювілейний Фонд для НТШ та дати теж теперішньому поколінню українських вчених та культурних діячів змогу продовжувати працю своїх великих попередників, з твердою вірою в невмирущість українського духа.

Американський Відділ НТШ готов служити всякою допомогою місцевим комітетам в улаштуванні Ювілейного Свята НТШ та подає ось які вказівки щодо дальших ювілейних обходів:

1) Громади на американському континенті, які вже відсвяткували в себе ювілейне свято НТШ, звольте чистий дохід з того обходу переслати на руки скарбника Американського Відділу НТШ: Very Rev. Leo

Шахматів, не було, і що на нашій території праслов'янська мова прямо переходила в староруську мову.

Реасумуючи сказане, слід сконстатувати: Родовідна лінія етнологічної української нації і формції української нації склалася впродовж пересторії та історії України так: анти, поляни, Русь (Руськая земля, русичі, русини), українці. (Дальше буде).

Chapelsky, 347 Grier Ave., Elizabeth 2, N. J. Незужиті ювілейні відзнаки прошастся звернути до Канцелярії Американського Відділу НТШ: Shevchenko Scientific Society, 50 Church St., R. 252, New York 7, N. Y.

2) Громади, які є в стані приготування такого свята, можуть дістати безплатно реферат на свято під заголовком: „НТШ Реалізатори Ідей Шевченка", або попросити бесідника в Американському Відділі НТШ. Місцеві комітети можуть дістати також безплатно ювілейні відзнаки (бутони) проєкту мистця Гордінського до причіплення учасникам свята при вході на сцену, якщо прийнялася засада, що весь чистий дохід зі свята буде обернений на Ювілейний Фонд НТШ.

МІСІЯ БУДЕНЦА

(Докінчення зі стор. 2-гої).

виявив себе дійсним свідком, до якого треба мати повне довіря. Тому його свідчення буде історичним документом, над яким будуть застановаються не тільки члени судейської лави, але й майбутні літописці.

Зміст знавань Буденца, передавали по змозі, точно великі шоденники. Вони ствердили, що Буденц представив головні напрямки і способи діяльності Комуністичної партії в Америці. Хоч багата справ, висловив Буденцом, були вже давно обговорювані деякими газетами, та хоч є вже повно книжок, висвітлюючих завдання більшовицьких партій: колон, авторитетне potwierдження таких вістей людиною, яка була в центрі цього незвичайного крутжу своє зробило. Багато людей, головні з кола американських лібералів, тепер зрозуміли небезпеку комуністичного перевороту і всього того, що з цим злучене.

Буденц представив цю небезпеку як дійсність, яка перевищає найбуйнішу фантазію, спірається при цьому на факти і документи.

Перегляньмо тільки заголовки газетних зводжень з судової розправи в днях від 24 березня до 5 квітня, а зараз зрозуміємо, про що тут ідеться.

„Буденц свідчить про присягу Сталінові". — Там сказано, що комуністична партія в Америці, опираючися на резолюції Комуністичного Інтернаціоналу в Москві з 1935 р., мусіла сліпо, йти за вказівками інтернаціоналу в справі насильної революції у різних частинах світу і слухати Сталіна.

„Більшевики в З. Д. А. мали наказ піднести революцію в 1945 р. — каже Буденц". — За спонукою представника підсоветської України, Дмитра

3) Членам НТШ, розкинаним по різних місцевостях Америки та Канади, кладеться на серце обов'язок давати ініціативу щодо влаштування таких свят та брати в них активну участь, стаючи лучником поміж їх громадою та Американським Відділом НТШ.

Користуючися із спосібності опублікування того комунікату подається до відома, що Американський Відділ НТШ кинув клич, щоб на могилі покійного Президента НТШ, д-ра І. Раковського, здангнати гідний нагробник. Цей клич взяли за свій нюарський українці, серед яких Покійний спочив, та на спілку з Американським Відділом НТШ творять окремий Комітет для реалізації тої справи. Гроші призначені на будову нагробника збирає як окремий фонд. Тому зиваємо приятелів та почитателів праці Покійного прислати жертви на здангнення нагробника на могилі д-ра І. Раковського, пересилаючи їх до рук скарбника Американського Відділу НТШ, о. Льва Чапельського. Досі зібрані жертви та майбутні будуть проголошені в пресі.

В ОБІЦЯНІЙ ЗЕМЛІ

Мабуть всі п'ять і пів сотні скитальців вийшли на верхній поклад. Наш Марін-Джонс пер причаювався до Бостонської пристані. Нарешті ми в обіцяній землі! По довгому скитанню вкінці добилися до землі Вашингтона! Близько пів сотні синів багатой, але пограбленої і поневоленої України стиснулись в одному кутку. Гніз з „вільної" пекучим сталінським сонцем, переслідувані шовіністами, „мощарствою", та визволені від усього і сталінськими і нацистськими посіпаками, тихцем ділилися першими враженнями. Чомусь поруч вислову радості кожному тиснулись на уста слова туги і непевності: „Нема на світі України, немає другого Дніпра!..." І пристань, що готовилася нас прийняти, і люди, що бігали у портів будівлі напроли нас, здавалися нам такими чужими, сірими, для нас байдужими...

Нараз наче вихор схопила і попила до нас пісня з голосника. Це наша! Так, українська пісня! Невже вітер з українських степів? Мов у казці все ожило під його подувом.

Крізь сльози радості ми бачили Новий Світ уже повний красок веселки. Спішно витираючи сльози, ми старалися доглянути у натовпі напроли нас тих, що про нас пам'ятали. Всього бачили, тугу і розпук, що досі давили горло, хотілось проковтнути чимськорше зі сльозами, що непослушно наново набидали до очей. Мельодія „Гандзі" добиралась до душі закамелілої від злиднів останніх років неволі.

Ми врятовані! Ми будемо жити! Лапа Сталіна не досягне вже нас! Не страши нас його погрози, що й з два моря достане він нас, зарадників-мезепинців". Українські слова пані Чопик пристрасно ловили спрагнені серця і жадна буря оплесків не могла заплатити їх. Бостон здавався нам вільною Одесою!

ти з партії, їх може хіба викинути Політбюро, а при цій нагоді очернити людину до непізнання.

„Б" описує тайні фонди більшовиків". — Про існування тайних фондів панував тільки здогад. Буденц розкрив цю справу і признався, що він затягнув позичку з такого фонду у висоті \$90. З тайного фонду покривають комуністи видатки на підпольні затії і викликування страйків.

Треба признати Буденцові справжню відвагу при викриванні отих комуністичних діянь, за які в минулому постигала неодоного колишнього комуніста несподівана смерть. Хто так зізнає, як зізнавав Буденц — без страху і без злоби до своїх „товаришів" — мусить мати якусь вищу ціль на оці. Вона кожному ясна: Бажання спасти Америку і людство від несподіваної катастрофи.

У надзвичайному поїзді Бостон-Нью Йорк, що на кожній станції викидає скитальців в обійми їх рідних, одностельчан, чи навіть тільки земляків, помітне пожвавлення. Пані з Переселеного Осередку Нью Йорку обділяють наших скитальців харчами та солодощами. Пані Штогрин припрошує до „сендвічів": „Прошу, беріть, пані Пелешок приготував вже нові". Дають тісточки, помаранчі, молоко, а пані Курило весь час доглядає, щоб когось не поминути.

Невже ж ми на далекий чужині? Нікому не хочеться вірити. Тільки в розмові у наших опікунок час від часу прокрадається якесь дивне чуже слово і пригадає нам, що ми в гостині на другому континенті. За вікнами миготять світла реклам, широкі — яєних вулиць і безлічі авт.

Поїзд впадає на гамірну станцію Нью Йорку. І знову радісні зустрічі під веселі оцілки: „Сі, які найс бойси! Давай твій бегежд, тобі тяжко, ти тайред!"

І жінка, що могла б бути моєю мамою, вириває з рук наші клунки, а опісля, коли на це годимось, всетаки старається допомогти їх нести.

І знову ледви здержуються сльози. З мови, що вже всуміш з англійськими словами, пробивається всетаки щось таке рідне і близьке. Це душа нашої „старої імміграції", така чиста українська, повна щирости, національної свідомости і завжди готова до жертв.

Певно ступаємо по новій землі, стараючись не вгнати під вагою тих дійсно тяжких буднів. Ми тут не чужі. І не самі. Завдяки великій жертвенності і організованості наших земляків і ми, вірою, що це на скитальцях, а певно прийдуть за нами, щастливо переможемо всі труднощі та разом і лихоліття України. Народ, що має таких людей, ніколи не загине. Теж і жертви нашої „старої" імміграції поруч героїської боротьби нашої Української Повстанчої Армії будуть певно записані в історії сучасної доби України.

В. С.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ОТЧЕ НАШ

МОЛИТОВНИК

— для —
УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Друге видання Друкарні ОО. ВАСИЛІВ.

В гарній Мароко оправа — \$2.50
В білій оправа — 2.00
В чорній оправа — 1.75МОЛИТОВНИК ДЛЯ
ВСІХ, imitation leather \$1.50

Замовлення wraz з належністю слати до:

„СВОВОДА"
P. O. Box 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади належить платити тільки американською валютою.

КОРИСТАЙТЕ 3 НАГОДИ!

ЩЕ МАЄМО ТІЛЬКИ КІЛЬКА ДЕСЯТОК
ПРИМІРНИКІВ

КАЛЕНДАРЯ-

АЛЬМАНАХА

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Календар має 224 сторін друку і містить багато оригінального, цікавого, артисного, інформативного матеріялу з різних діялок американського життя. Коштує всього \$1. Замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

„СВОВОДА"

P. O. Box 346

Jersey City 3, N. J.

ЦЕ НАЙНОВІШИЙ ТИП ПАСАЖИРСЬКОГО ПОВІТРЯНОГО ВЕЛИКАНА, що належить до Панамериканської Повітряної Компанії.

1) Проф. В. Щербаківський, „Формация української нації", Прага, 1941 М. 8°, ст. 102.

2) Автор має на увазі М. Костомарова і тов. — В. В.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

РОЧЕСТЕР Н. П.

Українська радіо програма.

Українські підприємці міста Рочестера, постаралися за улаштування української радіо програми із стайі WNET, винайшовши час на 13 неділю. Відкриття програми відбулося в неділю 20 березня, і вона мала кілька замітних моментів. Програму відкрив посади-ник міста Дікер, зазначивши, що українці повинні виявити культурну силу при допомозі радіо програми, коли вони здобули собі в місті признання за свою організованість. Вони мають — казав мейор — три громадські дома, мають свою церкву, цілоденну школу і починаються до розбудови міста. Нема сумніву, що їхня програма виклаже їхню культурну місію.

Конгресмен Кітінг, який промовляв після посади-ника, пригадав слухачам, що українці цього міста вислали ко-ло 700 своїх синів на війну, а з них 14 принесли найвищу жертву, бо віддали своє жит-тя за Америку. Громадяни українського роду є одні з най-більш патріотичних, казав він, бо ніколи не йдуть на компро-міс з ворогом. Ледви покін-чилася війна з Гітлером, а во-ни вже зрозуміли небезпеку від комуністів і прислали в 1946 р. на руки конгресмена Кітінга телеграму з заявою, що не буде миру в Європі, як довго Україна, що є в моско-всько-більшевицькій неволі, не буде вільна. Конгресмен від-дав признання за таку орієн-тацію авторам телеграми, ви-сланої іменем місцевого До-помогового Комітету, а це К. Шевчук і Р. Пристаєв, і ви-казав на їх орієнтаційний зміст. Ту телеграму помітив конгресмен в Конгресовім Ре-корді. Він згадав теж, що в Європі і там зустрічав україн-ців та пізнав їх патріотичний і демократичний настрій. Він бажає, щоб українців допус-тити в якнайбільшому числі до Америки, бо вони будуть добрими громадянами нового краю. З черги привітав укра-їнців менеджер радіо стай-ції Мічел, а по українськи о. Ярослав Габро, місцевий со-трудник. Він взивав українців підтримати програму, заявля-ючи, що вона принесе вели-кий хосен українській справі.

За Комітет програми: В. Андрусин, К. Шевчук, Іван Бойчук, Р. Кубарич.

НОРТУМБЕРЛЕНД, ПА.

З коляди на УПА.

Члени 357 відділу У.Н.Сою-зу зложили коляду на ліки і допомогу воякам Української Повстанської Армії в сумі \$70, які вислали до ЗУАДКомітету в Філадельфії. Збіркою за-нялись громадяни Ю. Еднор-ок і С. Скрут.

Жертвували по \$10: Ю. Ед-норок, С. Скрут. По \$5: А. Возний, Г. Твердий, І. Бендик, О. Клячко, Н. Чмир, Р. Ка-тушняк. По \$3: Г. Мендога, Я. Сокальчук, По \$: П. Гавазин, Г. Шпелік, а по \$1: Ю. Ла-бьяк, І. Бега, Н. Волинський, О. Вальчук, М. Гуриш, М. Гашій, А. Скрут, Ю. Яблонський, М. Михайловський. Усім їм щир-дяка.

**ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
У. Н. СОЮЗУ!**

ВЕЛИКА КУЛЬТУРНА ІМПРЕЗА В ДЖЕРЗІ СІТІ

(Докінчення зі стор 1-шої)

нованим голосом відспівала Балтаровича „Самітно“, Куп-чинського „Накрила Нічка“ та арію Пуччіні „О Міо Бамбіно Каро“. Її виступ в Джерзі Сіті був великим вкладом в цю культурну імпрезу та йому треба у великій мірі завдату-вати загальний успіх.

Оперовий співак Осип Сте-цура відспівав своїм знамени-тим баритоном Бубекевича „Думу“, арію з „Князя Ігоря“ Бородіна та Гайворонського „Я мав собі дівчину“. Осип Стецура — це без сумніву співак високої мірки і вели-ких можливостей. За час сво-го відносно дуже короткого перебуту на цій землі він вже потрапив здобути собі велику популярність та най-кращу оцінку. Він належить власне до тих артистів, що як своїми артистичними спосо-бностями так і своєю індивіду-альністю та поведінкою най-більше захоплюють і оду-шевляють публику. Його вист-уп в Джерзі Сіті був одним з найбільш успішних його вист-упів в Америці. Широка ска-ля його могутнього барито-ну, що гремить органом у фортепіано та ледви брешить легким шелестом вітру в пі-нісіах, кожн виконана ним нотка і кожний його рух ви-являли знаменитого профе-сійного співака і артиста, хо-ча і на цій непрофесійній сце-ні. Приїзд п. Стецури та його побут між нами це великий здобуток американсько-україн-ської громади та її культурно-артистичних можливостей.

Кульмінаційною точкою програми були, як згадано, Ніччинського „Вечерниці“, що дали можливість розгоріти та проявити величезні доса-дження української культури в піснях, танці та народних зви-чаях. Ці самі „Вечерниці“ українська громада метропо-літальної округи вже мала мож-ність подивитися на сцені в Нью-Йорку. В Джерзі Сіті їх ви-конано ще з більшим артиз-мом і це більшою доскона-лістю в усіх подробицях. Со-льові і хоріві пісні, дівочі, хлоп'ячі і мішані танці, все це було справжнім гимном укра-їнської мистецької культури. В сольових виступах молодень-ка „вдова“ Сузіанна Сиротюк, сестринка відомої нашої ар-тистки п-ні Катрі Гупалової, своїм прекрасним і незвичай-но милим сопраном заговіла-ся новою співочою зіркою на українській сцені. Марія Бод-нар, наша співачка відома вже з багатьох виступів на а-мериканській і українській сце-нах та в радіо, ще більше піднесла загальне високо-ар-тистичне виконання цілої опе-ри, що нею диригував нероз-лучний і незаступний в усіх концертних виступах амери-кансько-української молоді митрополітальної округи, Сте-пан Марусевич. Не можна б-висловити завеликого при-знання теж Товариству Укра-їнських Танцюристів з Нью

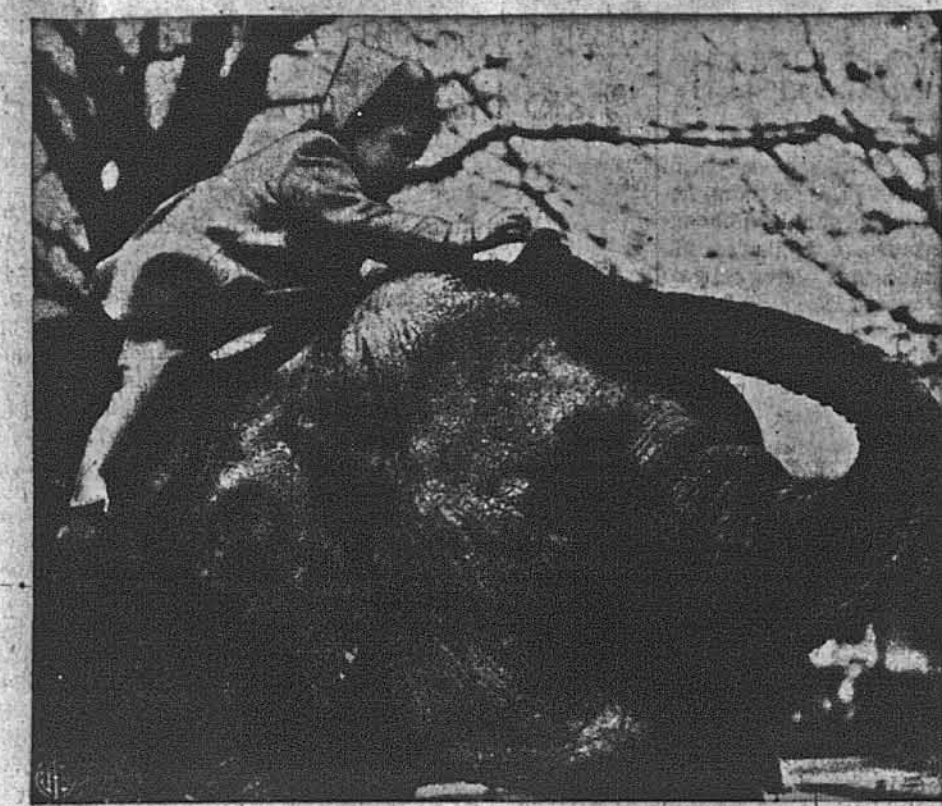
Йорку, під керівництвом Іва-на Фліса. За весь час опери публіка зі здержаним відли-хом слухала і приглядалася цим зразкам української куль-тури. Між українською пуб-лікою були такі, що плакали з радості і схвилювання.

Невідступним і незаступним супровідником у виконанні ці-лої програми була Ольга Дми-трів, що з питомою їй легкі-стю та знаменитим достосува-нням до інших виконавців про-грами акомпанювала на фор-тепіані хоріві і солістам та що сама була головним керів-ником Фестивалю, як і його організатором. Її насамперед треба завдячувати цей вели-кий успіх тої репрезентатив-ної імпрези.

На цьому місці не можна не згадати тих, що вложили най-більше труду і найбільше ста-рань у улаштування цієї імпре-зи. Це насамперед Михайло Тизько, один з найактивніших молодих американських укра-їнців, що сьогодні вибився на одне з провідних місць серед американсько-української мо-лоді. Навряд чи можна б обра-хувати на пальцях обох рук всі ці різноманітні товариства та організації молоді, в яких він якщо не є предсідником, то займає якусь іншу важливу функцію. В провіді. Власне своєю активністю він вже ві-домий далеко поза Джерзі Сі-ті і Нью-Йорком. Разом з ним для успіху цієї імпрези всіми своїми силами трудилися його брат Джордж Тизько, уповно-важений справою продажі білетів, Михайло Базевич, що приготував прекрасну про-граму та програмову книжку, Теодор Лютицький, що вложив багато труду для відповідного розголосу програми, як теж усі українські товариства та ціла українська громада в Джерзі Сіті, зі своїм парохом о. Володимиром Лотовичем, п. Миколою Петришиним та іншими громадянами на голі, бо всі вони з однаковою вели-кою увагою, запалом та — як кажуть — серцем і душею — стояли за цю імпрезу, що її з таким безприкладним в цій громаді успіхом здійснила на-ша молодь. Окреме збіре-признання належить їм всім активним виконавцям програ-ми, хоріві і танцюристам, со-лістам і диригентам, як теж численній публіці з Джерзі Сіті і доколичних громад, що своєю масовою участю причинилися до загального у-спіху.

СЕНАТ УХВАЛИВ ШЛИЙ ПРИДІЛ ДЛЯ ПЛАНУ МАРШАЛА

Вашингтон. — У п'ятницю минулого тижня сенат ухвалив повний приділ для Плану Мар-шала на наступний фінансаль-ний рік в сумі \$5,580,000,000, сім-сять голосами проти восьми. Бил передано для дальшої ак-ції в палаті репрезентантів.

ЧОГО БОЯТИСЬ? — Ця маленька дівчинка цілком не залякана великаном-слоном. За кілька кусків цукру може їздити на нім до сходу. Ця наука готова навіть при-датись їй пізніше, як підросте...

КИТАНСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ПОЧАЛИ НАСТУП НА НАНКИНГ.

Нанкінг, 11 квітня. — Три-сильні армії китайських боль-шевиків почали наступ на сла-бо боронені мостові причілки націоналістичних військ на північному березі ріки Янцзи, з виразною метою атаки на Південний Китай. Бої трива-ють.

ЕВРОПА ДОМАГАЄТЬСЯ ВІЛЬШЕ АМЕРИКАНСЬКОГО ВІПСКА

Вашингтон, 10 квітня. — Про-відники європейських держав, які перебувають в Америці, звернулися до секретаря за-хідних армій, Кенета, С. Рояла за збільшення числа американ-ської армії на європейському континенті, заки вони ще про-голосили потребу американ-ської мілітарної допомоги для їхніх держав. Однодушний по-гляд, який панує в цій справі серед західних європейських дипломатів, передав Роял до відома комісії приділів палати репрезентантів ще 7 березня. Роял сказав тоді, що навіть після створення незалежної ні-мецької держави з трьох оку-паційних зон потреба втриму-вання американської армії в Європі є дальше важною. Від себе сказав Роял, що „наша країна ніколи не думала, що б можна безпечно зменшити кількість американського вій-ська в Німеччині“. Розвиваю-чи цю думку, секретар Роял сказав, що в Європі заходить потреба збільшити кількість армій на суходолі у такій про-порції, щоб приземна армія мала подвійну кількість людей в порівнянні з повітряною й морською разом. Роял висло-вив погляд, що військова до-помога мусить іти в парі з економічною допомогою. У конгресових колах провіро-вають вісті, нає б то команда армії вже вислала в Європу 150 надфортець Боінга і Бі — 29 для посилення Західної Ев-ропи при її змаганні до озбро-єння.

БОРІТЬБА В СЕНАТІ ПРОТИ АТЛАНТИСЬКОГО ДОГО- ВОРУ.

Вашингтон. — Заки ще пре-зидент Труман передав урядо-во Північно-Атлантійський До-говір до ратифікації сенатові, появилася опозиція проти йо-го ратифікації. Незалежно від спротиву серед сенаторів по-вели деякі визначні церковні й виховні провідники рух за недопущенням до ратифікації пакту. Вони твердять, що пакт призведе Злучені Держави до зудару з Советами. Досі ді-заву сенат протести від 300 визначних осіб. На чолі прот-ивників стоїть методистський єпископ з Лос Анджелес, Джеймс Бейкер; дальші: Кле-ренс Е. Пикет, член комітету квейкрів і колишній видавець та редактор Ди Сю Йорк Повст-Гом Нюс.

КАРРА ЗАСУДИЛИ НА ШІСТЬ ЛІТ ТЮРМИ В КАНАДІ

Отава. — Сем Карр, 43-річ-ний організатор канадійських комуністів, який найбільше причинився до політичної де-молізації серед лівого кри-ла канадських українців дівав від судейської лави присуд-шість літ в'язниці за фальшу-вання паспортів при переїзді зі Злучених Держав до Кана-ди. Пашпорт був виставлений на імя Ігнаца Віткача. Колиш-ній урядовець советської ам-басад, І. Гузенко посвідчив, що амбасада вважала його за

грошороба, який вислугувався комуністам. Карр щез з Кана-ди після відкриття советської шпигунської шайки в Канаді, утік до Злучених Держав, де його приловила недавно тайна поліція і передала Канаді.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ЕКОНОМІ- ЧНУ СПІВРАЦЮ ГРУП.

Вашингтон. — Президент Труман вислав послання до Конференції Кращої Еконо-мічної Акції, яка радить у столиці. Він вівзав до тісної кооперації фермерів, ро-бітників і кооперативних ор-ганізацій, бо вони мають спільний інтерес в економіч-ним поступі нації. Президент ствердив своє вдовільня з то-го, що конгрес скликав ко-оперативні, бо цей рух учить співпраці всіх груп.

ДЛЯ КРАШОГО ЗАВТРА КУПИТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГ

БОГДАН ЛЕГКИЙ
МОТРА
ІСТОРІЧНА ПОВІСТЬ
Том I. II.
Сторін 481. гарний твердія
люксовий опраді.
Ціна \$4.00.
Замовлення враз з належні-
стю слати до:
"СВОБОДА"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 2, N. J.

ГРИГОРІЙ КОВЕРДОВИЧ
повідомляє, що його
кушнірська робітня
є тепер під числом
434 East 6th St.
BETWEEN AVE. A & 1st.
NEW YORK CITY
Telephone: Spring 7-3586
Приймає замовлення на НОВІ РОБОТИ І ПЕРЕРІБКУ
та дає 20% опусту на всі роботи, а також ДАРОМ
сториди на літо.
Самий сторидж на літо 2% від сотні.
Робітня отворена від 8. рано до 8. ввечір, кожного дня.
В неділі на замовлення.

Хоч як швидкий був удар Мулака, то рука Тарзана була ще швидша.

Сталеві пальці звалили во- йовника з його ніг...

...і наступної хвилини він ле- жав звязаний і з затканим ро- том, а Тарзан увійшов до ко- либи.

Та саме тоді, як Тарзан ві- дійшов, Мулак почав повзати до- цінної стрільби.

ЛІСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. С., Гемтрем, Миш. — Ре- дакція одержала таких подяк уже стільки, що їх можна ра- хувати не на сотні, а тисячі. Скільки хочуть в такий спо- сіб подякувати американським українцям за різні добродій-ства. Це гарна річ, але в нашій малій газеті нема на це місця. Ми знесли навіть проголошу-вання подяк членів У. Н. Со-юзу, що дістають від організа-ції різні допомоги, стипендії тощо. Коли йдеться про подя-ки у платних оголошеннях, то це є діло адміністрації.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАЧЕСТЕР, Н. П. — Чергові збо-ри Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбу-дуться в четвер, 14 квітня, в Тоба-риській Домі, 831 Джозеф Ене. в го-дині 8. ввечір. Просимо членів і чле-ниць, прийти на означений час. — І. Свереда, гол.; П. Мотул, кас.; В. Гаврилик, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

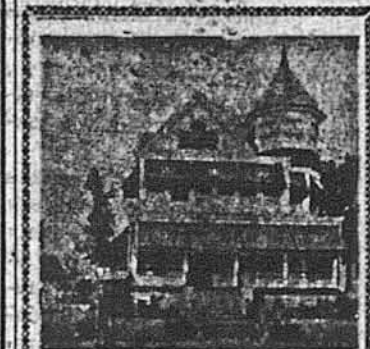
ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. — Місяч-ні збори Вр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в п'ятницю, 15 квітня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі. Прямність кожного члена, а також на означений час. На збо-рах будуть проголошені нові справи для добра Братства. — В. Вутков-ський, рек. секр.

БРУКЛІН, Н. Н. — Тов. Запо-розька Січ, від. 325, повідомляє спо-ві членів, що значний, але важкий збори відбудуться в п'ятницю, 15-го квітня, в годині 8. ввечір, в галі У. Н. Дому, 216 Гренд ул. Є багато справ до вирішення, тому просимо членів прийти численно. Приведіть нових членів зі собою і впишіть до Тов. і У. Н. Союзу. Вислушайте діти на користь, з низьких вкладок. — П. Малицький, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні збо-ри Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуть-ся в п'ятницю, 16 квітня, в гол. 8. ввечір, в Січовій салі, 806 — 18. Ене. Просимо всіх членів прийти на збо-ри і платити свої подати на зборах відразу. За уряд: О. Павлів, пр.; Ю. Варанок, секр.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
222 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N.Y.C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острі й догочасні налуги чоловіків і жінок: Шкірні, К-яку, Зуботуття жва-люємо. без операції. Перевозимо? а-лікузу крові для супругих дозволів. Офісний годині: В будні 10-7 P. M. В неділі: 11-1 P. M.

Comfortably air conditioned
Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
891 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Kosak 5-5558

OUR SERVICES ARE AVAILABLE
ANYWHERE IN NEW JERSEY

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
виправляє погребени по \$150
ціна тим швидше як —
ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 4th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7681.

ПЕТРО ЯРЕМІ
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
в БРОК, БРОКЛІН, Н. ЯО-
РК І ОХОЛІНД
120 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2558

Branch Office and Chapel:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Brooklyn, N. Y.
Tel.: MIdtown 5-4278